

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 07-08-2014

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/4914/07-08-2014

Α Π Ο Φ Α Σ Η 116/2014

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος στην έδρα της την Τρίτη 10-6-2014 και ώρα 10:00, σε συνέχεια της από 20-5-2014 συνεδρίασης, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Πέτρος Χριστόφορος, Πρόεδρος, και τα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής Σπύρος Βλαχόπουλος, Γρηγόρης Λαζαράκος, ως εισηγητής, και Χαράλαμπος Ανθόπουλος, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Λεωνίδα Κοτσαλή, Αναστασίου – Ιωάννη Μεταξά και Δημητρίου Μπριόλα, οι οποίοι αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Παρόντες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν οι βοηθοί εισηγητές Φίλιππος Μίτλεττον και Θεοδώρα Τουτζιαράκη και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Με τη με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/3068/30-4-2013 καταγγελία της κατά της Τράπεζας Eurobank Ergasias A.E. (καθής) η Α αναφέρει ότι είναι συνταξιούχος και με την καθής διατηρεί σχέση πελάτη με τράπεζα. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι διατηρεί στην καθής Τράπεζα τέσσερις λογαριασμούς κοινούς με συγγενικά της πρόσωπα, σε όλους δε συνδικαιούχος είναι η κόρη της Β, υπάλληλος της καθής. Επίσης αναφέρει ότι προχώρησε σε διαπραγμάτευση με την καθής για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού στο κατάστημα της θυγατρικής επιχείρησης της καθής στο Λουξεμβούργο. Στη διαπραγμάτευση αυτή προέβη η καταγγέλλουσα δια της κόρης της Β, εργαζόμενης στην καθής, τόσο λόγω των τραπεζικών γνώσεών της και της θέσης της ως διευθύντριας στο κατάστημα της καθής στο (τόπος) επί της οδού ..., όσο και λόγω της συγγενικής τους σχέσης. Όπως αναφέρει η

καταγγέλλουσα, η Β απέστειλε ηλεκτρονικά στο κατάστημα της καθής στο Λουξεμβούργο το από-....-.....έντυπο KYCP (Know Your Customer Profile) και καταχώρισε το όνομά της στο πεδίο Relation Officer, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Γ και του Δ, στελεχών της θυγατρικής επιχείρησης της καθής στο Λουξεμβούργο. Στο ως άνω κατάστημα του Λουξεμβούργου απεστάλη ηλεκτρονικά το ως άνω έντυπο KYCP προς έλεγχο της ορθής συμπλήρωσής του, ωστόσο ουδέποτε ολοκληρώθηκε η διαδικασία ανοίγματος του λογαριασμού.

Η καταγγέλλουσα καταγγέλλει ότι το έτος 2012 η καθής δια των οργάνων της, παραβλέποντας τη λειτουργία της τραπεζικής σχέσης ως σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ της τράπεζας και του πελάτη-καταναλωτή, διενήργησε εξαντλητικό έλεγχο σε σχέση με το πρόσωπό της, προβαίνοντας σε παράνομη επεξεργασία προσωπικών της δεδομένων.

Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι τον Ιανουάριο 2012 ασκήθηκε κατά του γαμπρού της και συζύγου της κόρης της Β, Ε ποινική δίωξη ως εμπλεκόμενου σε κύκλωμα τοκογλυφίας και την-....-..... αυτός συνελήφθη. Από την ημέρα της συλλήψεώς του γαμπρού της, η καθής προέβη σε συστηματική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων της καταγγέλλουσας, κατά παράβαση, όπως ισχυρίζεται η καταγγέλλουσα, της κείμενης νομοθεσίας, ιδίως του ν. 2472/1997 και των προϋποθέσεων που θέτει για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, προσβάλλοντας παράνομα, όπως ισχυρίζεται, την προσωπικότητά της, το δικαίωμά της στην ιδιωτική ζωή και στον πληροφοριακό αυτοκαθορισμό.

Ειδικότερα, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι η καθής αφενός προέβη σε παράνομη επεξεργασία των κινήσεων των τεσσάρων λογαριασμών της αφετέρου προέβη σε παράνομη επεξεργασία του από-....-..... εντύπου KYCP, επιθυμώντας, όπως ισχυρίζεται, βάσει αυτού να λάβει γνώση ενός άκρως προσωπικού της θέματος, το οποίο έγκειται στη σκοπιμότητα της διαδικασίας ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού σε θυγατρικό κατάστημα της καθής στο Λουξεμβούργο.

Όσον αφορά την επεξεργασία των κινήσεων των τεσσάρων λογαριασμών της, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι στο πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου που διενεργήθη από τη Διεύθυνση Πρόληψης και Καταστολής Απάτης της καθής σε βάρος της κόρης της και υπαλλήλου της καθής Β, η καθής προέβη σε έλεγχο όλων των κινήσεων-συναλλαγών των τεσσάρων λογαριασμών της.. Στο πλαίσιο αυτού του ελέγχου την-....-..... η κόρη της καταγγέλλουσας κλήθηκε από την Περιφερειακή Διευθύντριά της Ζ σε συνάντηση στα γραφεία Περιφέρειας της καθής, στην οποία παρίσταντο και άλλα δύο στελέχη της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου (Διεύθυνσης Πρόληψης και Καταστολής Απάτης) της καθής και όπου η κόρη της καταγγέλλουσας υπεβλήθη σε πλήθος ερωτήσεων σχετικά με τις συναλλαγές-κινήσεις, μεταξύ άλλων, και λογαριασμών της καταγγέλλουσας. Επίσης την-....-.....η καθής κάλεσε την κόρη της καταγγέλλουσας στα γραφεία

της Διεύθυνσης Εσωτερικού ελέγχου της καθής στην Αθήνα, όπου επίσης την υπέβαλαν σε πλήθος ερωτήσεων σχετικά με τις συναλλαγές-κινήσεις των ως άνω λογαριασμών της.

Όσον αφορά την επεξεργασία του από ...-.....-.... εντύπου KYCP, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι στο πλαίσιο του ιδίου ως άνω εσωτερικού ελέγχου, η καθής θέλησε να λάβει γνώση της σκοπιμότητας ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού στο Λουξεμβούργο καθώς και στοιχείων σχετικά με κληρονομιά που ανέμενε από την Ισπανία, το ποσό της οποίας είχε εκδηλώσει την επιθυμία να καταθέσει στον ως άνω λογαριασμό. Όπως αναφέρει η καταγγέλλουσα, είχε δημιουργηθεί σε αυτή η εντύπωση ότι ήταν κληρονόμος και ανέμενε κληρονομιά από συγγενείς του αποθανόντος συζύγου της στην Ισπανία. Η κληρονομιά αυτή όμως ουδέποτε περιήλθε σε αυτήν, καθώς είχε πέσει θύμα διαδικτυακής απάτης, οπότε και δεν προχώρησε η διαδικασία ανοίγματος του λογαριασμού στο Λουξεμβούργο.

Με μεταγενέστερο έγγραφό της η καταγγέλλουσα κοινοποίησε τη με αρ. ...-...../... απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Α΄ Βαθμού με την οποία ο γαμπρός της κρίθηκε αθώος για τα αδικήματα για τα οποία κατηγορείτο.

Με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3068-1/15-7-2013 η Αρχή ζήτησε τις απόψεις της καθής επί των καταγγελλομένων, τις οποίες η καθής απέστειλε με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5458/23-8-2013 έγγραφο.

Η Αρχή με τη με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2638/28-4-2014 κλήση κάλεσε την Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E. να παραστεί στη συνεδρίαση της Αρχής της 20-5-2014, προκειμένου να παράσχει διευκρινίσεις επί των καταγγελλομένων. Στη συνεδρίαση παρέστησαν εκ μέρους της Τράπεζας Eurobank Ergasias A.E. η Άλκηστις Σπέντζου, ως πληρεξούσια δικηγόρος και ο Η, υπάλληλος του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Επίσης στη συνεδρίαση παρέστησαν η κόρη της καταγγέλλουσας Β και ο σύζυγός της Ε. Κατά την ως άνω συνεδρίαση οι ανωτέρω παρευρισκόμενοι αφού εξέθεσαν τις απόψεις τους έλαβαν προθεσμία προκειμένου να καταθέσουν υπομνήματα τα οποία κατέθεσαν με τα με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/3280/26-5-2014 και Γ/ΕΙΣ/3412/30-5-2014 έγγραφα αντίστοιχα.

Η καθής, με τα υπομνήματα που κατέθεσε στην Αρχή, αρνείται τις καταγγελίες και αναφέρει ότι έδρασε σύμφωνα με τις βασικές ρυθμίσεις που αφορούν τον εσωτερικό έλεγχο των τραπεζών και ειδικότερα (α) την απόφαση αρ. 281/17-3-2009 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τραπεζικής της Ελλάδος, (β) την πράξη αρ. 2577/9-3-2006 του Διοικητή της Τραπεζικής της Ελλάδος και (γ) την απόφαση αρ. 285/9-7-2009 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τραπεζικής της Ελλάδος. Η καθής αναφέρει ότι προέβη στο εσωτερικό έλεγχο που αφορούσε τους λογαριασμούς της καταγγέλλουσας αφότου πληροφορήθηκε τη σύλληψη και ποινική δίωξη του Ε, γαμπρού της καταγγέλλουσας και συζύγου της κόρης της η οποία ετύγχανε υπάλληλος της καθής και συνδικαιούχος στους επίμαχους λογαριασμούς. Το ως άνω γεγονός πληροφορήθηκε η καθής, καθόσον αυτό έλαβε μεγάλη δημοσιότητα από τα ΜΜΕ καθώς αφορούσε υπόθεση

τοκογλυφικού κυκλώματος που δρούσε στον (τόπο) και συνεπώς η πληροφορία αυτή είχε δημοσιευτεί στον Τύπο και είχε δημοσιοποιηθεί από τα ΜΜΕ έχοντας καταστεί γεγονός κοινώς γνωστό.

Η Αρχή, μετά από τις εξηγήσεις των παρευρισκομένων στη συνεδρίαση και έρευνα των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τους βοηθούς εισηγητή, οι οποίοι στη συνέχεια αποχώρησαν και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Επειδή το άρθρο 2 του ν. 2472/1997 ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: (α) 'Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα', κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων.»

Το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997 ορίζει τα εξής:

«Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει:

α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών.

β) Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας.

γ) Να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε ενημέρωση. (...).»

Το άρθρο 5 του ν. 2472/1997 ορίζει τα εξής:

«1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του.

2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν:

α) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία συμβαλλόμενο μέρος είναι υποκείμενο δεδομένων (...).

β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπευθύνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο. (...).»

Το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 2472/1997 ορίζει τα εξής:

«Απαγορεύεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων.»

Το άρθρο 11 παρ. 1 του ν. 2472/1997 ορίζει τα εξής:

«Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία:

α. την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του.

β. το σκοπό της επεξεργασίας.

γ. τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων.

δ. την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης».

Το άρθρο 12 του ν. 2472/1997 ορίζει τα εξής:

«1. Καθένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει εάν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Προς τούτο ο υπεύθυνος επεξεργασίας, έχει υποχρέωση να του απαντήσει εγγράφως.

(...)

3. Το δικαίωμα της προηγούμενης παραγράφου και τα δικαιώματα του άρθρου 13 ασκούνται με την υποβολή της σχετικής αίτησης στον υπεύθυνο της επεξεργασίας και ταυτόχρονη καταβολή χρηματικού ποσού, το ύψος του οποίου, ο τρόπος καταβολής του και κάθε άλλο συναφές ζήτημα ρυθμίζονται με απόφαση της Αρχής (...).

4. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εντός δεκαπέντε (15) ημερών ή εάν η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή (...).

2. Επειδή ο ν. 3691/2008 (Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις), όπως ισχύει, ορίζει τα εξής:

«Άρθρο 2

1. Αντικείμενο του παρόντος νόμου είναι η πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (...).

(...)

Άρθρο 5

1. Ως Υπόχρεα πρόσωπα τα οποία υπόκεινται στις υποχρεώσεις του παρόντος νόμου νοούνται τα εξής φυσικά και νομικά πρόσωπα:

α) Τα πιστωτικά ιδρύματα.

(...)

Άρθρο 6

1. Ως αρμόδιες αρχές νοούνται οι δημόσιες αρχές οι οποίες εποπτεύουν, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, τα Υπόχρεα πρόσωπα.

2. Αρμόδιες αρχές είναι:

α) Η Τράπεζα της Ελλάδος για:

- τα πιστωτικά ιδρύματα,

(...).

3. Οι αρχές της παραγράφου 2 έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α) Εποπτεύουν τα υπόχρεα πρόσωπα για τα οποία είναι αρμόδιες ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει ο παρών νόμος και εκδίδουν τις σχετικές ατομικές και κανονιστικές διοικητικές πράξεις.

β) Καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής των επί μέρους υποχρεώσεων των εποπτευομένων προσώπων σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.

γ) Καθοδηγούν με κατάλληλες οδηγίες και εγκυκλίους τα Υπόχρεα πρόσωπα, συλλογικά ή ατομικά, ως προς την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων, τον καθορισμό πρακτικών συμπεριφοράς έναντι των πελατών, την επιλογή των κατάλληλων πληροφοριακών συστημάτων και την υιοθέτηση εσωτερικών διαδικασιών για τον εντοπισμό ύποπτων ή ασυνήθων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων που ενδέχεται να σχετίζονται με τα αδικήματα των άρθρων 2 και 3.

δ) Καθορίζουν με κανονιστικές αποφάσεις τους τα έγγραφα και τα στοιχεία που απαιτούνται για τη διενέργεια από τα Υπόχρεα πρόσωπα της πιστοποίησης και επαλήθευσης κατά την εφαρμογή μέτρων συνήθους, απλουστευμένης ή αυξημένης δέουσας επιμέλειας, καθώς και κατά την εφαρμογή ανάλογων μέτρων στις περιπτώσεις που τα πρόσωπα αυτά βασίζονται σε τρίτα μέρη, σύμφωνα με το άρθρο 23 του παρόντος.

(...)

Άρθρο 13

1. Τα μέτρα της συνήθους δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν τα υπόχρεα πρόσωπα ως προς τον πελάτη περιλαμβάνουν:

(...)

δ) Την εξέταση με ιδιαίτερη προσοχή κάθε συναλλαγής ή δραστηριότητας, η οποία από τη φύση της ή από τα στοιχεία που αφορούν το πρόσωπο ή την ιδιότητα του συναλλασσομένου μπορεί να συνδεθεί με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή με χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Στις συναλλαγές αυτές περιλαμβάνονται ιδίως οι πολύπλοκες ή ασυνήθιστα μεγάλες συναλλαγές και όλα τα ασυνήθιστα είδη συναλλαγών που πραγματοποιούνται χωρίς προφανή ή σαφή νόμιμο λόγο.

(...)

Άρθρο 31

Τα υπόχρεα νομικά πρόσωπα, οι υπάλληλοι και τα διευθυντικά στελέχη τους και τα υπόχρεα φυσικά πρόσωπα απαγορεύεται να γνωστοποιούν στον εμπλεκόμενο πελάτη ή σε τρίτους ότι διαβιβάστηκαν αρμοδίως ή ζητήθηκαν πληροφορίες ή ότι διεξάγεται ή ενδέχεται ή πρόκειται να

διεξαχθεί έρευνα για αδικήματα του άρθρου 2 του παρόντος νόμου.

(...)

3. Επειδή το άρθρο 34 παρ. 1 του ν. 3601/2007 (Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών) ορίζει τα εξής:

«Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί την εποπτεία σε ενοποιημένη βάση επί των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα και α) αποτελούν «μητρικά πιστωτικά ιδρύματα» εγκατεστημένα στην Ελλάδα» ή «μητρικά πιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα στην Ε.Ε.»

Κατά την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, στην ενοποίηση που πραγματοποιείται για εποπτικούς σκοπούς επί των πιστωτικών ιδρυμάτων περιλαμβάνονται τα πιστωτικά ιδρύματα που συνιστούν θυγατρικές αυτών. Σύμφωνα δε με την εξουσιοδοτική διάταξη της παραγράφου 7 του ίδιου νόμου, όπου ορίζεται ότι η Τράπεζα της Ελλάδος θεσπίζει τις απαιτούμενες ρυθμίσεις για την άσκηση της εποπτείας σε ενοποιημένη βάση, εκδόθηκε η Π/ΤΕ 2651/20.01.2012 (Στοιχεία και πληροφορίες που οφείλουν να υποβάλλουν σε περιοδική βάση στην Τράπεζα της Ελλάδος τα εποπτευόμενα ιδρύματα για σκοπούς άρνησης εποπτείας – Καθορισμός προσώπων που έχουν ειδική σχέση με το πιστωτικό ίδρυμα), η οποία ορίζει τα εξής:

«Τα εγκατεστημένα στην Ε.Ε. μητρικά πιστωτικά ιδρύματα, κατά την έννοια της παραγράφου 5 του άρθρου 33 του ν. 3601/2007, όπως ισχύει, τα οποία υπάγονται σε εποπτεία σε ενοποιημένη βάση, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 του ίδιου νόμου, (...), υποβάλλουν τα στοιχεία που αναφέρονται στον ανωτέρω Πίνακα του Κεφαλαίου ΙΙ της παρούσας Πράξης, με βάση τις ενοποιημένες για σκοπούς εποπτείας οικονομικές καταστάσεις του μητρικού πιστωτικού ιδρύματος» (Κεφ. ΙΙΙ, ενότητα Α παρ. 3 της Π/ΤΕ 2651/20.01.2012).

Πέραν των ανωτέρω, σύμφωνα με την εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση του ν. 2076/1992 (Ανάλυση και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις) Π/ΤΕ 2577/09.03.2006 (Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και αξιολόγησης της οργάνωσης και των συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων), η οποία σημειώνεται ότι έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί με την Π/ΤΕ/2597/31.10.2007 (Τροποποίηση και συμπλήρωση της Π/ΤΕ 2577/2006, σχετικά με το πλαίσιο αρχών λειτουργίας και αξιολόγησης της οργάνωσης και των συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων), «... θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι (...) οι σημαντικοί κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται (τα πιστωτικά ιδρύματα) παρακολουθούνται και ελέγχονται σε επίπεδο ομίλου...» (Κεφ. ΙΙΙ παρ. 1.2. της Π/ΤΕ 2577/09.03.2006). Στους κινδύνους αυτούς, σύμφωνα με την ίδια Πράξη, περιλαμβάνεται και ο πιστωτικός κίνδυνος (Κεφ ΙΙ παρ. 15.1 της Π/ΤΕ 2577/09.03.2006). Περαιτέρω, η ίδια Πράξη

καθιερώνει και την ύπαρξη Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ), τις κύριες αρμοδιότητες των επιμέρους μονάδων του οποίου ασκεί, σε επίπεδο ομίλου, το πιστωτικό ίδρυμα που είναι επικεφαλής του ομίλου και το οποίο έχει, ως εκ τούτου, πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες και μονάδες, καθώς και σε όλα τα στοιχεία και πληροφορίες των εταιρειών του ομίλου (βλ. Κεφ. V περ. α' παρ. 2.1., 2.3. και 3.1 για τη λειτουργία Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, καθώς και Κεφ. V περ. β' παρ. 4.1 για τη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων).

Τέλος, σύμφωνα με την Απόφαση 281/17.03.2009 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (*Πρόληψη της χρησιμοποίησης των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας*), τα μητρικά πιστωτικά ιδρύματα υπέχουν υποχρεώσεις σχετικά με την τήρηση ορθών και επαληθευμένων στοιχείων των πελατών τους, αλλά και των θυγατρικών τους εταιρειών (Κεφ. 5 περ. 5.4 σε συνδυασμό με Κεφ. 1 παρ. 1.3 της προαναφερθείσας απόφασης).

4. Επειδή με την απόφαση αρ. 281/17-3-2009 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τραπέζης της Ελλάδος, με την οποία προσδιορίζεται το πλαίσιο εποπτείας που αφορά την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας επιβάλλονται στις τράπεζες, μεταξύ άλλων, οι εξής υποχρεώσεις:

- Η άσκηση συνεχούς εποπτείας με ενδελεχή εξέταση των συναλλαγών και δραστηριοτήτων των πελατών, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι αυτές συνάδουν με τις γνώσεις που έχουν οι τράπεζες γι' αυτούς.
- Η τήρηση πληροφοριών και η γνώση των δραστηριοτήτων των πελατών καθώς και η εφαρμογή συστήματος αξιολόγησης κινδύνου, ώστε να αναγνωρίζουν εγκαίρως ότι μια συναλλαγή είναι ύποπτη ή ασυνήθης.
- Η μη γνωστοποίηση στον εμπλεκόμενο πελάτη ή σε τρίτους ότι διεξάγεται έρευνα για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος βάσει του άρθρου 31 του ν. 3691/2008.
- Η μονάδα εσωτερικής επιθεώρησης να προβαίνει σε εξειδικευμένους ελέγχους για τη διαχείριση του κινδύνου ξεπλύματος χρήματος.

Η πράξη αρ. 2577/9-3-2006 του Διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδος, η οποία καθορίζει το πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των συστημάτων εσωτερικού έλεγχου των τραπεζών προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Ότι σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα υφίστανται διαδικασίες για τον εντοπισμό των συναλλαγών που δεν συνάδουν με τη γνώση που έχει το πιστωτικό ίδρυμα για τον πελάτη και τη διερεύνησή τους.

- Ότι τα πιστωτικά ιδρύματα ιδρύουν υπηρεσιακή μονάδα εσωτερικής επιθεώρησης που θα έχει πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες του πιστωτικού ιδρύματος.

Η απόφαση αρ. 285/9-7-2009 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τραπέζης της Ελλάδος, η οποία προσδιορίζει το πλαίσιο ενδεικτικής τυπολογίας ασυνήθων ή ύποπτων συναλλαγών περιλαμβάνει περιπτώσεις πελατών με πολλούς λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνονται και πελάτες για τους οποίους στην τοπική κοινωνία υπάρχει φήμη ότι προβαίνουν σε παράνομες δραστηριότητες, ως και την περίπτωση ύποπτης συμπεριφοράς υπαλλήλου (παράλειψη συμμόρφωσης με θεσμοθετημένες πολιτικές και διαδικασίες κλπ.).

5. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι ο ν. 3691/2008 εισάγει ειδικότερες διατάξεις όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων χρηματοπιστωτικής φύσεως από τα πιστωτικά ιδρύματα επιβάλλοντας τη συλλογή, τήρηση και επεξεργασία δεδομένων που αφορούν συναλλαγές των πελατών τους, όταν συντρέχουν συγκεκριμένες περιστάσεις. Οι διατάξεις αυτές, οι οποίες εξειδικεύονται μέσω των αποφάσεων και πράξεων της Τραπέζης της Ελλάδος, είναι δημοσίας τάξεως και επιβάλλουν αντίστοιχη νομική υποχρέωση στα πιστωτικά ιδρύματα. Ειδικότερα το άρθρο 31 του ν. 3691/2008 θεσπίζει παρέκκλιση από την υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου που προβλέπει το άρθρο 11 του ν. 2472/1997. Η υποχρέωση μη ενημέρωσης του ελεγχόμενου, κατά παρέκκλιση της διάταξης του ως άνω άρθρου 11 του ν. 2472/1997 αφορά τόσο τους πελάτες όσο και τους υπαλλήλους των τραπεζών.

6. Η Αρχή έχει κάνει δεκτό (βλ. Απόφαση 66/2008) ότι το άρθρο 31 του ν. 3691/2008 εισάγει νόμιμο περιορισμό του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων, ο οποίος όμως παύει να ισχύει αφότου το πιστωτικό ίδρυμα ολοκλήρωσε την έρευνά του και δεν διαβίβασε στην αρμόδια αρχή τις πληροφορίες που συνέλλεξε (εκτιμώντας ότι δεν συνιστούν ένδειξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα). Στη ίδια υπόθεση, έγινε δεκτό ότι το δικαίωμα πρόσβασης εκτείνεται και σε πληροφορίες σχετικά με τρίτο πρόσωπο (σύζυγο), στην περίπτωση που αυτές έτυχαν επεξεργασίας με αποτέλεσμα να επηρεαστεί ο τρόπος αντιμετώπισης του υποκειμένου των δεδομένων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Περαιτέρω η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη το ειδικό νομοθετικό πλαίσιο εποπτείας της Τράπεζας της Ελλάδος και τις σχετικές Πράξεις Διοικητή ή Αποφάσεις Επιτροπών της Τράπεζας της Ελλάδος, οι οποίες εκδίδονται κατόπιν σχετικής νομοθετικής εξουσιοδότησης, έχουν κανονιστικό περιεχόμενο και δημοσιεύονται στο Τεύχος Β' του ΦΕΚ, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 3469/2006 (*Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις*), δέχεται (βλ. Αποφάσεις 65/2007, 66/2008, 38/2013, 127/2013 και 180/2012) ότι η επεξεργασία δεδομένων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις εποπτείας τους είναι αναγκαία για την εκπλήρωση νόμιμης υποχρέωσης τους (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997).

7. Στην κρινόμενη περίπτωση η καθής προέβη σε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων της καταγγέλλουσας Α, ήτοι σε έλεγχο των λογαριασμών που η καταγγέλλουσα τηρούσε στην καθής Τράπεζα, βάσει του άρθρου 5 παρ. 2 περ. β του ν. 2472/1997, σύμφωνα με το οποίο η επεξεργασία είναι νόμιμη και δεν απαιτείται προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, όταν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από τον νόμο, δηλαδή τις ειδικότερες διατάξεις των ν. 3691/2008 και ν. 3601/2007 (που εξειδικεύονται με τις προαναφερόμενες σχετικές Πράξεις και Αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος). Η επεξεργασία αυτή συνίστατο στον έλεγχο των τεσσάρων λογαριασμών που η καταγγέλλουσα τηρούσε στην καθής Τράπεζα, από κοινού με την κόρη της Β, σύζυγο του συλληφθέντος Ε. Οι πληροφορίες για τη συμμετοχή του γαμπρού της καταγγέλλουσας και συζύγου της κόρης της η οποία ετύγχανε υπάλληλος της καθής και συνδικαιούχος στους επίμαχους λογαριασμούς, στο κύκλωμα τοκογλυφίας υπήρξαν η αφορμή για τη διενέργεια του ελέγχου, βάσει της υποχρέωσης της καθής που απορρέει, όπως προαναφέρθηκε, από τις ειδικότερες διατάξεις των ν. 3691/2008 και ν. 3601/2007. Περαιτέρω δε η αντιμετώπιση της αιτούσας, ως διατηρούσας κοινό λογαριασμό με την κόρη της Β, ήταν δυνατόν να επηρεασθεί ελεγκτικά από το γεγονός ότι ο σύζυγος της συνδικαιούχου της στους κοινούς λογαριασμούς είχε κατηγορηθεί για συμμετοχή στο τοκογλυφικό κύκλωμα και νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές πράξεις, σύμφωνα με τις ανωτέρω υποχρεώσεις ειδικού ελέγχου της Τράπεζας ως υπεύθυνου επεξεργασίας που επιβάλλονται στα τραπεζικά ιδρύματα. Ως εκ τούτου η επεξεργασία πρέπει να θεωρηθεί νόμιμη.

8. Όσον αφορά την καταγγελία ότι με βάση τη συλλογή του από ...-.....-..... εντύπου KYCP (Know Your Customer Profile), για την αίτηση ανοίγματος λογαριασμού στη θυγατρική της στο Λουξεμβούργο, η καθής προέβη σε έλεγχο και επεξεργασία μιας υπόθεσης που αφορούσε αποκλειστικά την ιδιωτική ζωή της καταγγέλλουσας και σχετιζόταν με διαδικτυακή απάτη σε βάρος της για μια δήθεν αναμενόμενη κληρονομιά από την Ισπανία, από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης προέκυψε ότι η κόρη της καταγγέλλουσας, με την ιδιότητά της ως διευθύντριας του συγκεκριμένου καταστήματος της καθής όπου υπεβλήθη η σχετική αίτηση της καταγγέλλουσας, προέβη σε ενέργειες για το άνοιγμα λογαριασμού συγγενικού της προσώπου, δηλαδή της μητέρας της (καταγγέλλουσας), σε υποκατάστημα της καθής στο Λουξεμβούργο, χωρίς να τηρήσει τη διαδικασία που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις εσωτερικές διαδικασίες της καθής Τράπεζας για το άνοιγμα λογαριασμού στο εξωτερικό, που απαιτεί τη συνυπογραφή του σχετικού αιτήματος από τουλάχιστον δύο αρμόδιους υπαλλήλους της Τράπεζας. Συνεπώς η καθής ενήργησε στο πλαίσιο των υπηρεσιακών ενεργειών της, ο έλεγχος των οποίων εξέρχεται των αρμοδιοτήτων της Αρχής.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή απορρίπτει την κρινόμενη καταγγελία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου